

lade nu vælge mere eller mindre i den ene eller den anden Retning —, vil han forud kunne beregne, hvilket Svar han vil faae af den Forsamling, der derefter bliver sammenskaldt, og saaledes vil han faae sin egen Mening repræsenteret i Forsamlingen. Det er det, jeg vil lægge ham paa Hjerte, at han kan staae sig Raad, der tilfredsstiller hans Mening om, hvorledes en Kirkeforfatning skal være; men han kan aldrig komme her for Rigsdagen og sige: „Denne Forsamling repræsenterede Kirken“. Jeg protesterer paa det Bestemteste mod Rigtigheden deraf, om han nogenfinde i den kommende Tid skulde komme og sige: Det og det Punkt er vedtaget af en Forsamling, som repræsenterede den danske Kirke.

Schmann: Jeg troer, at den sidste ærede Taler allerede i sit sidste Foredrag gik meget vidt i Formodninger, naar han anførte de Motiver, der havde fremkaldt det sidste Botum i Forsamlingen, thi jeg ikke kan nægte, at de saa foreliggende Data give ham dertil en vis Udkomst; derimod troer jeg, at han ubetinget er gaaet for vidt, naar han i et saadant Pengevotum vil have nedlagt en bestemt Erklæring for eller imod Afholdelsen af en Synode. Dertil synes mig, at han i ethvert Tilfælde er uberettiget. Det jeg nu skal tilføje mig at erklære, at jeg vil stemme mod hans Forslag, da maa det ikke forstaaes saaledes, at jeg, ved at votere denne Sum 5000 Rbd., vil give Cultusministeren det Raad at sammenkalde en Synode eller in blanco vil anerkende de Resultater, som deraf ville fremkomme, som Udtryk af den danske Folkekirke, men jeg gjorde det, fordi jeg ikke troer, at Folkethinget bør paatage sig Ansvar for at lægge mindste Hindring i Veien for Opnaaelse af det Diemed, der, som det er fremsat af et andet Medlem, og som ogsaa jeg antager, er i høj Grad paatrængende, at nemlig Grundbestemmelserne for Folkekirken's Organisation ved en særegen Lov blive fyldestgjørende dragne. Der skal Ingen være ivrigere end jeg til at holde paa, at den lovgivende Magt udeelt bliver hos Kongen og Rigsdagen; der skal Ingen være ivrigere end jeg, til at holde paa, at Kirken's verdslige Gods bliver betragtet

som Statens Eiendom (Hør!), og at Retten til derover at disponere ligger i den lovgivende Magts Hænder; men paa den anden Side forekommer det mig aldeles indlysende, at den nærværende Tilstand i Folkekirken og dens hele Forhold til Staten er i betydelig Grad anarchisk; thi der er ingen Autoritet, der med god Samvittighed kan gøre den lovgivende Myndighed gjældende med Hensyn til det, der hører til den liturgiske, dogmatiske og confessionelle Side af Kirken. En saadan Afgjørelse vil maastee juridisk berettiget kunne træffes af Cultusministeren som den, der tilligemed Kongen skulde være summus episcopus; men jeg troer, det er tilstrækkeligt, at nævne dette Navn for at vise, i hvor høj Grad enhver Brug og Anvendelse af en saadan Myndighed i Kirken vilde være mislig og betænkelig. Paa den anden Side kan imidlertid et Religionsfund ikke bestaae, uden at der i samme findes en Myndighed, som har Ret til at definere sig selv og er Herre over sin egen indre aandelige Bevægelse. Jeg finder det saare forklarligt, uden at jeg i mindste Maade vil gaae ind paa Spørgsmaalet, om en Synode, især efterat Sagen nu allerede i flere Aar har hvilet, skulde sammenkaldes eller ikke, — naar der baade blandt Geistligheden og blandt den Deel af laici, som har en særdeles levende kirkelig Interesse, er et stærkt Duffe om, at det under en eller anden Form maatte kunne komme til en foreløbig raadgivende Medvirking. Jeg troer, det var en Overdrivelse af den berettigede Trang, naar det ikke fra enkelte isolerede Stemmer, men fra høist berettigede Sider blev gjort gjældende, at saadanne Stemmer skulde høres, forinden den grundlovgivende Rigsdag blev afholdt; det troer jeg var uberettiget; men, at der ikke bør og tør affattes nogen Lov, der stifter Staten og Kirken imellem, uden at ogsaa den ene Side derved ialfald har faaet Læilighed til at ytre sig, det forekommer mig at være en høist berettiget Fordring. Uden at, da dette Spørgsmaal ikke foreligger her, jeg herved vil nedlægge noget saadant Botum, vil jeg baade med Hensyn til mit eget Botum og med Hensyn til den Opfordring, der i enhver Udtaalelse her ligger til andre ærede Rigsdagsmænd,